

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.025.01.2015
P/15/098

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/098 – Wykorzystanie potencjału Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontrolerzy	Kazimierz Stodolak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 97391 z dnia 27 października 2015 r. Sławomir Kochman, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97392 z dnia 27 października 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie, al. Łukasza Cieplińskiego 4, 35-010 Rzeszów, (zwany dalej „Urzędem”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkarpackiego od dnia 27 maja 2013 r. Poprzednio, Marszałkiem Województwa Podkarpackiego był Mirosław Karapyta (od 30 listopada 2010 r.). (dowód: akta kontroli str. 5-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna z uzasadnieniem¹

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że Samorząd Województwa Podkarpackiego w okresie objętym kontrolą² podejmował różnorodne działania, zmierzające do pełnego wykorzystania potencjału Spółki „Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka”³ oraz realizacji celów, określonych w „Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020”⁴, związanych z rozwojem Portu Lotniczego.

Szczególnego podkreślenia wymaga fakt, iż Samorząd Województwa, poprzez dokapitalizowanie Spółki, umożliwił jej częściowe sfinansowanie szeregu inwestycji, niezbędnych do rozwoju Portu Lotniczego. Wiele inicjatyw, podejmowanych przez Samorząd Województwa, służyło wspieraniu i promowaniu Portu Lotniczego oraz umożliwiało nawiązywanie kontaktów z potencjalnymi partnerami zagranicznymi, tym samym – zmierzało do lepszego wykorzystania potencjału tego Portu.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania te spójne były ze Strategią, służąc uzyskaniu przewidzianych w niej celów, jednak realizacja nie wszystkich przebiega w tempie umożliwiającym ich zakończenie do 2020 r., tj. w terminie zakreślonym Strategią.

Zdaniem NIK, zrealizowanie w tym terminie dwóch celów, dotyczących skomunikowania i integracji Portu Lotniczego z systemem transportu kolejowego poprzez budowę odgałęzienia linii kolejowej L71 oraz bezpośredniego połączenia Portu z drogą ekspresową S19 i autostradą A4, wydaje się być zagrożone.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

² Lata 2012-2015 (I półrocze 2015 r.), z uwzględnieniem działań i zdarzeń przed i po tym okresie, które miały wpływ na działalność objętą kontrolą.

³ Dalej: Spółka lub Port Lotniczy

⁴ Zwana dalej Strategią

W przypadku odgałęzienia linii kolejowej, prace są w fazie wstępnej, a uzyskanie pozwolenia na budowę oraz opracowanie projektów budowlanych uwarunkowane jest otrzymaniem dofinansowania z Unii Europejskiej, co może nastąpić dopiero na przełomie lat 2016/2017. Planowane połączenie Portu Lotniczego z drogą ekspresową S19 i autostradą A4 ma nastąpić pod koniec 2018 i częściowo po 2020 roku.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, przyspieszenie tempa realizacji tych dwu przedsięwzięć pozwoli na pełniejsze wykorzystanie potencjału Portu Lotniczego, zwiększonego dzięki zrealizowanym inwestycjom – zarówno w zakresie przewozów towarowych, jak i pasażerskich – a tym samym poprawi dostępność komunikacyjną oraz wzmocni szanse rozwojowe regionu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Realizacja Strategii rozwoju województwa–Podkarpackie 2020.

Opis stanu faktycznego

1. Efekty osiągnięte w wyniku realizacji założeń Strategii, dotyczące Portu Lotniczego Rzeszów–Jasionka.

Strategia, uchwalona przez Sejmik Województwa Podkarpackiego w dniu 26 sierpnia 2013 r. w dziedzinie 3. *Sieć osadnicza*, cel 3. *Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwoju regionu*, w priorytecie 3.1. *Dostępność komunikacyjna*, zakładała poprawę zewnętrznej i wewnętrznej dostępności przestrzennej województwa, ze szczególnym uwzględnieniem Rzeszowa jako ponadregionalnego ośrodka wzrostu. W ramach ww. dziedziny wyszczególniono kierunek 3.1.4. *Rozwój Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka oraz wyspecjalizowanych lotnisk lokalnych*, dla którego zakładano następujące efekty realizowanych działań:

- a) wzrost krajowej i międzynarodowej rangi portu lotniczego Rzeszów-Jasionka dzięki zwiększeniu udziału w obsłudze ruchu osobowego poprzez utrzymanie dotychczasowych oraz uruchomienie nowych połączeń,
- b) integrację portu lotniczego Rzeszów-Jasionka z systemem transportu kolejowego poprzez budowę odgałęzienia linii kolejowej L71,
- c) zwiększenie możliwości przeładunku towarów na lotnisku i uruchomienie terminalu intermodalnego poprzez dokończenie inwestycji związanych z terminalem cargo, terminalem paliwowym, budową bocznic kolejowych do stref ekonomicznych,
- d) poprawę systemu komunikacji publicznej łączącej port lotniczy z centrum Rzeszowa dzięki uruchomieniu nowych dogodnych dla pasażerów połączeń,
- e) poprawę dostępności drogowej portu lotniczego poprzez bezpośrednie połączenia z węzłami drogi ekspresowej S19 i autostrady A4,
- f) poprawę dostępności ośrodków subregionalnych oraz wzmocnienie szans rozwojowych dzięki modernizacji i rozbudowie lotnisk lokalnych o wyspecjalizowanych funkcjach.

(dowód: akta kontroli str.9)

Marszałek Województwa Podkarpackiego Władysław Ortyl, w sprawie uzyskanych efektów działań zapisanych w kierunku 3.1.4. Strategii, wyjaśnił m.in., że:

- a) Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka systematycznie zwiększa liczbę obsługiwanych pasażerów oraz wykonanych operacji w krajowym i międzynarodowym ruchu lotniczym, przewoźnicy lotniczy obsługują 6 regularnych połączeń z Wielką Brytanią, 1 z Irlandią, 1 z Norwegią, 1 z Niemcami, 4 połączenia krajowe z Warszawą,

w sezonie turystycznym odbywają się loty czarterowe do portów w krajach śródziemnomorskich. Jednocześnie Zarząd Portu Lotniczego prowadzi rozmowy z przewoźnikami lotniczymi w celu zwiększenia liczby regularnych połączeń zagranicznych i krajowych;

b) w ramach współdziałania z Polskimi Liniami Kolejowymi S.A. w 2013 r. wykonane zostało studium wykonalności dla zadania „Budowa połączenia kolejowego do Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka”, którego przedmiotem było wykonanie analiz technicznych, ekonomicznych, finansowych i środowiskowych możliwości realizacji budowy łącznicy od linii kolejowej L-71 do Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka, w 2014 r. Samorząd Województwa przygotował *Plan Wstępnej Koncepcji Wdrożenia Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej* (projekt koncepcyjny), rozszerzający projekt budowy łącznicy kolejowej do Jasionki o dodatkowe elementy, tj. budowę i przebudowę przystanków kolejowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na 3 liniach kolejowych, a także budowę myjni dla potrzeb PKP i zakup taboru;

c) Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka realizuje obsługę lotów cargo do Frankfurtu i Wiednia.

d) wydano dwa zezwolenia dla przewoźnika obsługującego linie, za pośrednictwem których mieszkańcy Rzeszowa mogą dojechać do Portu Lotniczego z przystanków usytuowanych przy ul. Lwowskiej i Sokoła;

e) zadanie pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej (DW) nr 869 od węzła drogi szybkiego ruchu S-19 Jasionka, do węzła drogi krajowej (DK) nr 9 w Rudnej Małej zostało podzielone na 5 etapów. Będąca na ukończeniu inwestycja obejmuje budowę skrzyżowania dwupoziomowego drogi wojewódzkiej nr 869 oraz drogi krajowej nr 9, doprowadzi do zwiększenia płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego na szlakach komunikacyjnych w otoczeniu lotniska oraz ułatwi dojazd do Portu Lotniczego od strony zachodniej. Ponadto w rezultacie budowy w ramach projektu nowej drogi łączącej obszar SSE Euro-Park Mielec z drogą krajową nr 9 oraz z drogą wojewódzką nr 869, realizowane zadanie inwestycyjne zapewni dodatkowy (awaryjny) dojazd do Portu Lotniczego od drogi krajowej nr 9;

f) lotniska lokalne nie stanowią własności Samorządu Województwa, w ramach realizacji polityki wielopoziomowego zarządzania Samorząd Województwa, poprzez wspólne zapisy Strategii, wskazał na potrzebę modernizacji i rozbudowy lotnisk przez uprawnione podmioty (właściciele lotnisk).

(dowód: akta kontroli str.10-15)

W uzupełnieniu wyjaśnień Marszałka Województwa, Dyrektor Departamentu Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego Lesław Kornak, w sprawie integracji Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka z systemem transportu kolejowego poprzez budowę odgałęzienia linii kolejowej L71, wyjaśnił m.in., że obecnie trwają prace nad uzgodnieniem specyfikacji istotnych warunków zamówienia na opracowanie rozszerzonego studium wykonalności wraz z wnioskiem o dofinansowanie, równoległe trwają prace nad podpisaniem umowy i współfinansowaniu opracowania studium. Wykonanie projektów budowlanych, uzyskanie pozwoleń na budowę i same projekty, jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu, warunkowane są otrzymaniem dofinansowania z POIiŚ - najprawdopodobniej na przełomie lat 2016/2017.

Dyrektor ww. Departamentu podał również, że zadanie pn. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej (DW) nr 869 od węzła drogi szybkiego ruchu S-19 Jasionka, do węzła drogi krajowej (DK) nr 9 w Rudnej Małej* zostało podzielone na 5 etapów. W dniu 30.11.2015 r. zakończono etap IV zadania *budowa skrzyżowania dwupoziomowego z DK9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowa drogi do Parku Technologicznego*. Realizacja etapu I, II oraz III, przewidziana jest w nowej

perspektywie finansowej na lata 2014-2020, zaś etap V przewidziany jest do realizacji po roku 2020.

Każdy z etapów, jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu, stanowi odrębne zadanie inwestycyjne, a etapy I, II, III, V to:

- etap I – *budowa po nowym śladzie drogi jednojezdniowej połączenia węzła Jasionka na drodze S-19 z istniejącą drogą wojewódzką (byłą DK19)*, planowana data zakończenia tego etapu to czwarty kwartał 2018 r.,

- etap II – *rozbudowa odcinka istniejącej drogi wojewódzkiej (byłej DK19) o drugą jezdnię oraz budowa ronda dwupasmowego na skrzyżowaniu w m. Jasionka*, planowana data zakończenia tego etapu to czwarty kwartał 2018 r.

- etap III - *rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 869 o drugą jezdnię od m. Jasionka do DK9*, planowana data zakończenia tego etapu to czwarty kwartał 2018 r.

- etap V – *budowa połączenia od skrzyżowania z DK9 i linia kolejowa L-71 do węzła zachodniego autostrady A4*, przewidziany jest do realizacji po roku 2020.

(dowód: akta kontroli str.16-20)

Ustalono, że wskaźnikiem w priorytecie tematycznym 3.1. bezpośrednio odnoszącym się do rozwoju Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka była liczba pasażerów obsługiwanych w porcie lotniczym – wartość bazowa 491,3 tys. osób (2011), wartość szacunkowa wskaźnika w 2020 roku - 900 tys. osób (wariant umiarkowany – plany Portu Lotniczego).

Ocena realizacji Strategii, od momentu jej uchwalenia przez Sejmik Województwa Podkarpackiego, przeprowadzona była dwukrotnie.

W grudniu 2014 r. firma Biostat z siedzibą w Rybniku sporządziła dokument pn. *Raport roczny z realizacji Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020*, stanowiący podsumowanie pierwszego roku obowiązywania Strategii. Kolejny raport z dnia 30.10.2015 r. pn. *Informacja o stopniu realizacji Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020 (SRW)* sporządziło Regionalne Obserwatorium Terytorialne (ROT), funkcjonujące w ramach Departamentu Rozwoju Regionalnego.

W raporcie firmy Biostat wskazano, że w priorytecie 3.1., w zakresie wskaźnika dotyczącego Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka uzyskano przyrost liczby obsługiwanych pasażerów w stosunku do wartości bazowej, tj. z 491, 3 tys. osób w 2011 r., do 564,9 tys. osób w 2012 r. i do 589,9 tys. osób w 2013 r. (wzrost o 29,07 % w 2013 w stosunku do 2011 r.).

Do raportu załączono opracowanie pn. *Studium przypadku nr II – Rozbudowa Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka*, w którym podano, że koszt realizacji tego przedsięwzięcia w latach 2009-2015 został ustalony na ok. 452 mln zł.

Środki te, jak wskazano w Studium, przeznaczone były m.in. na realizację wydatków związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury lotniskowej, zakupem systemu obsługi lotniskowej i pasażera, budową nowego terminalu pasażerskiego, systemu zaopatrzenia lotniska w wodę dla celów ratowniczych, rozbudową budynku lotniskowej straży pożarnej w Porcie Lotniczym, zakupem systemu kontroli bezpieczeństwa bagażu kabinowego, przebudową i rozbudową systemu oświetlenia nawigacyjnego, budową hangarów dla statków powietrznych wraz z płytą postojową, modernizacją i rozbudową nawierzchni lotniskowych wraz z infrastrukturą zachodniej części Portu, przebudową i rozbudową systemu oświetlenia nawigacyjnego. W dokumencie tym zapisano, że dzięki realizowanym projektom, Port Lotniczy został przystosowany do jednoczesnej obsługi większej liczby samolotów, co jest powiązane ze zwiększeniem ilości obsługiwanych pasażerów i ładunków. Podano także, że realizacja projektów pozwoliła na pełne osiągnięcie celu głównego - rozbudowy lotniska; przyczyniła się do rozwoju województwa

podkarpackiego, ma pozytywne oddziaływanie na otoczenie zewnętrzne, a realizowane projekty przyczyniły się do poprawy warunków życia mieszkańców województwa.

W Informacji o realizacji Strategii z dnia 30.10.2015 r. dokonano analizy wybranych wskaźników Strategii, w tym także jednego wskaźnika bezpośrednio odnoszącego się do rozwoju Portu Lotniczego, tj. liczby obsłużonych w nim pasażerów. Wskaźnik ten ma tendencję wzrostową: w 2014 r. liczba obsłużonych pasażerów wyniosła 601,1 tys. osób (w 2013 i 2012 roku było to odpowiednio: 589,9 tys. i 564,9 tys. osób).

(dowód: akta kontroli str.21)

2. *Program rozwoju sieci lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych*, przyjęty uchwałą nr 86/2007 Rady Ministrów w dniu 8 maja 2007 r., zakładał m.in. rozwój portów lotniczych należących do sieci TEN-T⁵ stanowiących zasadniczą infrastrukturę lotniskową kraju, zwiększenie przepustowości portów regionalnych, zapewnienie wysokiego standardu świadczonych usług oraz budowę i modernizację infrastruktury lotniskowej i okołolotniskowej. W *Programie* zapisano także, że rozwój portów regionalnych realizowany będzie przy aktywnym udziale władz samorządowych w finansowaniu i zarządzaniu tymi lotniskami.

W kolejnym dokumencie planistycznym o znaczeniu ogólnokrajowym, tj. w *Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku*⁶, opracowanej w celu wyznaczenia najważniejszych kierunków i ich koordynacji w zakresie rozwoju transportu w Polsce, w obszarze transportu lotniczego wskazano m.in. na następujące kierunki interwencji w zakresie transportu lotniczego:

- zwiększenie przepustowości infrastruktury istniejących portów lotniczych na poziomie zapewniającym efektywne świadczenie usług przez poszczególnych uczestników rynku lotniczego,
- zapewnienie warunków dla efektywnego rozwoju lotnictwa w regionalnych portach lotniczych, w szczególności w Polsce Wschodniej i Północno-Zachodniej,
- zwiększenie przepustowości przestrzeni powietrznej poprzez wdrożenie inicjatyw związanych z Jednolitą Europejską Przestrzenią Powietrzną.

Działania wymienione w ww. dokumentach były wdrażane i realizowane przez Samorząd Województwa poprzez m.in. udział w finansowaniu przedsięwzięć, związanych z rozwojem Portu Lotniczego, co szczegółowo opisano w pkt 3 wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str.22-28)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W kontroli ustalono, że Samorząd Województwa realizował większość zapisanych w Strategii zadań, związanych z rozwojem Portu Lotniczego. W zbyt małym zakresie zrealizowano jednak dwa bardzo ważne założenia – tj. skomunikowanie z systemem transportu kolejowego poprzez budowę odgałęzienia linii kolejowej L71 oraz bezpośrednie połączenie Portu Lotniczego z węzłami drogi ekspresowej S19

⁵ Transeuropejska Sieć Transportowa

⁶ przyjętej uchwałą Nr 6 Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) – (M.P.2013, poz. 75)

i autostrady A4. Prace, związane z wykonaniem odgałęzienia linii kolejowej L71, są w fazie wstępnej. Uzyskanie pozwoleń na budowę oraz opracowanie projektów budowlanych uzależnione jest od otrzymania dofinansowania, które – jak wyjaśnił Marszałek Województwa – nastąpi najprawdopodobniej na przełomie lat 2016/2017. Realizacja zadania „Połączenie Portu Lotniczego z węzłami drogi ekspresowej S19 i autostrady A4” również nie rokuje jego zakończenia do 2020 r. Dotychczas wykonano tylko jeden z pięciu etapów tej inwestycji, tj. etap IV – budowa skrzyżowania dwupoziomowego z DK9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowa drogi do Parku Technologicznego. Planowana data zakończenia etapów nr I, II, III to czwarty kwartał 2018 r., natomiast Etap V - budowa połączenia od skrzyżowania z DK9 i linia kolejowa L-71 do węzła zachodniego autostrady A4 planowany jest do realizacji po 2020 roku.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Samorząd Województwa podejmował działania w zakresie rozwoju infrastruktury lotniczej oraz poprawy systemu komunikacji. Cele, określone w Strategii, były realizowane, jakkolwiek zaawansowanie dwóch z nich – dotyczących skomunikowania i integracji Portu Lotniczego z systemem transportu kolejowego i bezpośredniego połączenia z drogą ekspresową S19 i autostradą A4 – nie jest wystarczające z punktu widzenia terminów zakończenia ich realizacji.

Finansowanie zadań inwestycyjnych w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka

Opis stanu faktycznego

3. Spółka, z kapitałem zakładowym w wysokości 9.039.700 zł, została utworzona w dniu 18 grudnia 2007 r. Udziałowcami Spółki było: Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze z siedzibą w Warszawie⁷ oraz Województwo Podkarpackie. PPL w Spółce objęło 45.000 udziałów po 100 zł każdy (łącznie 4.500.000 zł), zaś Województwo Podkarpackie 45.397 udziałów po 100 zł każdy (łącznie 4.539.700 zł). W latach 2008-2015 kapitał zakładowy Spółki zwiększano 10-krotnie (6-krotnie do 2011 r. i 4-krotnie w okresie od 2012 r. do I półrocza 2015 r.). Ostatecznie, według stanu na dzień 18.11.2015 r., kapitał zakładowy Spółki wyniósł 484.642.600 zł i dzielił się na 4.846.426 udziałów o wartości nominalnej po 100 zł każdy. PPL posiada 2.212.200 udziałów (45,65%) o wartości 221.220.000 zł, zaś Województwo Podkarpackie 2.634.226 udziałów (54,35%) o wartości 263.422.600 zł (w tym pokryte wkładem pieniężnym w kwocie 65.997.487 zł). Udziały są równe i niepodzielne.

(dowód: akta kontroli str.29-92, 93)

W latach 2012-2015 Województwo Podkarpackie, jak wyjaśnił Marszałek Województwa, objęło 180.078 udziałów o wartości nominalnej 18.007.800 zł w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki. Celem podwyższenia kapitału było umożliwienie częściowego sfinansowania przez Spółkę inwestycji niezbędnych do rozwoju portu lotniczego. Środki te nie były ściśle powiązane z poszczególnymi celami inwestycyjnymi, dlatego też nie jest możliwe, jak wyjaśnił Marszałek Województwa, wskazanie wielkości środków pochodzących z podwyższenia kapitału w finansowaniu przedsięwzięć przewidzianych w Strategii Województwa Podkarpackiego w działaniu 3.1.4. *Rozwój Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka oraz wyspecjalizowanych lotnisk lokalnych.*

(dowód: akta kontroli str.94-101)

W uzasadnieniach do uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki wskazywano m.in. na konieczność

⁷ Zwane dalej PPL

uwzględnienia wsparcia finansowego Spółki w zakresie bezpieczeństwa Portu Lotniczego (m.in. poprzez zakup systemu kontroli bezpieczeństwa osób i towarów, systemów monitoringu)⁸, poprawę konkurencyjności Portu Lotniczego i zwiększenia poziomu bezpieczeństwa startów i lądowań samolotów (podwyższenie do II kategorii systemu ILS oraz remont nawierzchni pasa startowego)⁹.

(dowód: akta kontroli str.102)

W latach 2012-2015 (I połowa 2015 r.) na rozwój Portu Lotniczego wydatkowano łącznie 330.728.635,75 zł brutto, w tym 75.296.927,10 zł z Funduszu Spójności (FS), 72.457.654,95 zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), 6.836.145,06 zł z budżetu państwa, oraz 176.137.908,64 zł ze środków własnych Spółki.

Środki te wydatkowane były w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ – 2 projekty) oraz Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO – 9 projektów). Projekty obejmowały budowę nowego terminala pasażerskiego, rozbudowę i modernizację infrastruktury lotniskowej, przebudowę i rozbudowę systemu oświetlenia nawigacyjnego – etap I, rozbudowę zaplecza technicznego Portu Lotniczego, modernizację i rozbudowę nawierzchni lotniskowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą zachodniej części Portu Lotniczego, zakup systemu bezpieczeństwa osób i towarów, zakup systemu bezpieczeństwa bagażu kabinowego, wzmocnienie systemu bezpieczeństwa lotniska poprzez doposażenie w sprzęt oraz systemy monitoringu, zakup sprzętu i urządzeń do nowopowstającego terminala pasażerskiego i obsługi lotniska, przebudowa i rozbudowa systemu oświetlenia nawigacyjnego – budowa świateł osi centralnej i strefy przyziemienia drogi startowej, odnawialne źródła energii dla budynków Portu Lotniczego.

(dowód: akta kontroli str.98)

4. Województwo Podkarpackie, oprócz środków finansowych opisanych w pkt 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego przeznaczonych na rozwój Portu Lotniczego, nie ponosiło żadnych innych nakładów na funkcjonowanie lotniska i zarządzającej nim Spółki.

Nie stwierdzono także występowania przypadków przekazania Spółce darowizn, jak też zawierania umów, przewidzianych w art. 12 umowy Spółki (świadczenia dodatkowe na rzecz Spółki przez wspólników).

(dowód: akta kontroli str.98, 102)

Przewidziany w Biznes planie – wersja B, opracowanym w dniu 3.10.2008 r. dla Spółki, plan wnoszenia wkładu pieniężnego i niepieniężnego do Spółki przez Województwo Podkarpackie w latach 2008-2015, został zrealizowany. Całkowita wartość wkładu pieniężnego wniesiona do Spółki przez Województwo Podkarpackie w latach 2008-2015 wyniosła 65.997.487 zł, przy kwocie 43.450.000 zł określonej w harmonogramie dokapitalizowania Spółki. Wartość gruntów i urządzeń technicznych, które Województwo Podkarpackie wniosło do Spółki wyniosła 197.425.113 zł (w Biznes planie – wersja B określono je na kwotę 197.425.557 zł.). Drugi z udziałowców dokapitalizował Spółkę kwotą 39.333.600 zł oraz wniósł wkład niepieniężny w wysokości 181.886.400 zł.

(dowód: akta kontroli str.93, 103-115)

5.

Wykonywanie nadzoru właścicielskiego, w tym sporządzanie analiz ekonomiczno-finansowych spółek, w których Województwo Podkarpackie posiada udziały lub

⁸ Uchwała Nr XX/337/12 z dnia 26 marca 2012 r.

⁹ Uchwała Nr XI/196/15 z dnia 29 czerwca 2015 r.

akcje, należy do zadań Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Analiz Ekonomicznych (od 9.09.2013 r. - Biuro Nadzoru Właścicielskiego i Analiz Ekonomicznych)¹⁰.

Biuro sporządziło 5 analiz ekonomiczno-finansowych Spółki dla potrzeb Zarządu Województwa Podkarpackiego, tj. za 2010 r. w porównaniu do 2009 r., za lata 2008-2011 i dane wstępne za 2012 r., za lata 2007-2012, za 2013 r., za 2014 r.).

W pierwszej analizie, sporządzonej za 2010 r. w porównaniu do 2009 r., wykazano strukturę aktywów i pasywów oraz przedstawiono analizę wskaźnikową Spółki. Strata netto Spółki za 2010 r. wyniosła 16,89 mln zł.

Analiza za lata 2008-2011 i dane wstępne za 2012 r. objęła m.in. wskaźnikową ocenę kondycji finansowej Spółki. Stwierdzono m.in. pogarszający się wskaźnik bieżącej płynności finansowej, co związane było z prowadzonymi inwestycjami w Spółce.

W analizie za lata 2007-2012 wykazano m.in., iż Spółka w 2012 r. zanotowała stratę netto w kwocie 14,98 mln zł, zaś na koniec 2011 r. i 2012 r. – że utraciła płynność finansową. Zapisano także, że w 2013 r. mogą wystąpić przejściowe trudności w regulowaniu przez Spółkę zobowiązań.

W analizie za 2013 r. (tak jak w poprzedniej analizie) zapisano m.in., że wskaźnik bieżącej płynności był na niskim poziomie, co świadczy, że Spółka w przyszłości może mieć problemy w utrzymaniu płynności.

W analizie za 2014 r. zapisano m.in., że wskaźnik bieżącej płynności Spółki w latach 2012-2014 kształtował się na niskim poziomie, Spółka aby móc realizować zaplanowane inwestycje, posiłkuje się kredytem rewolwingowym, który na koniec 2014 r. wyniósł 52,08 mln zł i był wykorzystany w 74,4 %. W analizie wskazano także, że Spółka planuje w 2015 r. zrealizować dwa projekty współfinansowane z RPO, które przyczynią się do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa startów i lądowań oraz do podniesienia konkurencyjności Portu Lotniczego. Aby móc zrealizować te inwestycje niezbędne jest jednak pozyskanie środków Unii Europejskiej.

(dowód: akta kontroli str.116-133, 134-205)

Biuro sporządziło również 3 informacje, dotyczące Spółki, dla Sejmiku Województwa Podkarpackiego (za 2012 r. i I półrocze 2013 r., za 2013 r. i I półrocze 2014 r., za 2014 r. i I półrocze 2015 r.).

W informacjach tych przedstawiono m.in. ogólne dane dotyczące Spółki, realizowane projekty inwestycyjne, ważne zdarzenia mające wpływ na sytuację Spółki oraz perspektywy rozwoju. W informacjach podano, że kontynuowane są działania Zarządu Spółki, zmierzające do zwiększenia przychodów z działalności Spółki.

(dowód: akta kontroli str206-238)

Pan Bogusław Kielar – Główny specjalista w Biurze Nadzoru Właścicielskiego i Analiz Ekonomicznych wyjaśnił, że analizy ekonomiczne Spółki mają na celu umożliwienie Zarządowi Województwa podjęcia decyzji co do sposobu głosowania za Walnym Zgromadzeniu Wspólników Spółki, m.in. w zakresie udzielenia absolutorium członkom organów Spółki, zatwierdzenia sprawozdania Zarządu Spółki, a także podjęcia uchwały o sposobie pokrycia straty finansowej lub przeznaczenia zysku. Informacje, przedkładane Sejmikowi Województwa umożliwiają sprawowanie funkcji kontrolnej, służą zapoznawaniu radnych z sytuacją

¹⁰ zwane dalej Biurem

finansową Spółki oraz mają na celu ułatwienie podjęcia przez nich w przyszłości decyzji, np. w zakresie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki.

(dowód: akta kontroli str.239)

6.

Województwo Podkarpackie, zgodnie z umową Spółki, wyznacza dwóch spośród czterech członków Rady Nadzorczej, w tym Przewodniczącego. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Uchwały Rady zapadają większością oddanych głosów. W razie równej ilości głosów decyduje głos Przewodniczącego Rady, czyli przedstawiciela Województwa Podkarpackiego (art. 25 ust. 2 umowy spółki). Przedstawicielami Województwa Podkarpackiego w Radzie Nadzorczej Spółki, zgodnie z *Informacją o działalności spółek z udziałem Województwa Podkarpackiego za 2014 i pierwszą połowę 2015 roku* był p. Jerzy Kwieciński (Przewodniczący Rady) oraz p. Marian Krztoń.

Zarząd Spółki składa się z dwóch członków, w tym Prezesa i Wiceprezesa powoływanych na wspólną 3 letnią kadencję. Wyboru Prezesa Zarządu Rada Nadzorcza dokonuje spośród kandydatów zgłoszonych przez PPL.

Kontrola działalności Zarządu Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka, w tym prowadzonych inwestycji, jest realizowana przez Województwo Podkarpackie w ramach wykonywania prawa głosu na zgromadzeniach wspólników. Przedmiotem obrad tego zgromadzenia jest m.in. rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za rok obrotowy.

Zgodnie z postanowieniami art. 15 umowy Spółki, wspólnikom przysługuje prawo pierwszeństwa w nabyciu udziałów przeznaczonych do zbycia proporcjonalnie do dotychczas posiadanych udziałów. Zbycie lub zastawienie udziału/udziałów wymaga zezwolenia Spółki. Zezwolenia udziela Zgromadzenie Wspólników. O zamiarze zbycia udziałów Wspólnik zawiadamia na piśmie Zarząd, wskazując dane identyfikujące potencjalnego nabywcę lub nabywców, cenę, warunki płatności oraz inne warunki wpływające w istotny sposób na transakcję zbycia udziałów zawarte w projekcie umowy załączonej do zawiadomienia.

(dowód: akta kontroli str.36-92)

7.

W sprawie wykorzystania potencjału Portu Lotniczego, zwiększonego wskutek realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie przewozów pasażerskich i towarowych, wspieraniu Spółki w poszukiwaniu nowych połączeń i nowych przewoźników pasażerskich i towarowych oraz efektów tych działań Marszałek Województwa wyjaśnił, że dążenie do pełnego wykorzystania potencjału Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka jest istotnym elementem szeroko rozumianej polityki rozwoju prowadzonej przez władze regionu. Wieloletnie starania Województwa Podkarpackiego zaowocowały przeprowadzeniem przebudowy drogi wojewódzkiej nr 869. Modernizacja węzła drogi wojewódzkiej nr 869 z drogą krajową nr 9 poprawi dojazd do autostrady A4, zaś przebudowa dalszego ciągu drogi wojewódzkiej nr 869 udostępni dojazd do Portu Lotniczego od autostrady przez ciąg drogi S9 biegnącej w kierunku Lublina.

Województwo Podkarpackie, jak wyjaśnił Marszałek – jest inicjatorem i inwestorem przedsięwzięć, które będą generować wzrost połączeń lotniczych w ruchu pasażerskim i towarowym. Na szczególne podkreślenie zasługuje stworzenie i rozwój Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego AEROPOLIS, zlokalizowanego w okolicy Portu Lotniczego na terenie Specjalnej Mieleckiej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK Mielec. W 2016 r. rozpocznie swoją działalność Centrum Wystawienniczo-Kongresowe Województwa Podkarpackiego, trwają

intensywne starania lokalizacji w pobliżu Portu Lotniczego europejskiej infrastruktury naukowo-badawczej. Samorząd Województwa, jak wyjaśnił Marszałek, angażował i angażuje się nadal w tworzenie warunków sprzyjających maksymalnemu wykorzystaniu potencjału Portu Lotniczego, wśród prowadzonych działań należy wymienić – organizację konferencji *Podkarpackie bramą do Europy Środkowo-Wschodniej* w październiku 2014 r., obecność na międzynarodowych targach lotniczych w Monachium w maju 2015 r., udział w charakterze doradczym przedstawicieli Samorządu Województwa w rozmowach z przedstawicielami zagranicznych przewoźników lotniczych prowadzonych w kraju i za granicą w latach 2014-2015.

W sposób ciągły wspierane są starania o uruchomienie transatlantyckich połączeń cargo poprzez promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców eksportujących swoje towary drogą lotniczą idei korzystania z lotniska w Jasionce.

Proces rozwoju każdego portu lotniczego, jak wyjaśnił Marszałek, ma charakter długofalowy i jest rezultatem wielu czynników, dlatego trudno jednoznacznie zidentyfikować bezpośrednie efekty działań Samorządu, bez wątpienia wysiłki promocyjne przyczyniły się do wzrostu rozpoznawalności i zainteresowania ofertą Portu Lotniczego. Skokowy wzrost wolumenu cargo na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy dowodzi, że potencjał został właściwie zidentyfikowany i należy kontynuować działania służące jego maksymalnemu wykorzystaniu.

(dowód: akta kontroli str.94-101)

W dniu 6.11.2013 r. Prezes Zarządu Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka podpisał z Dyrektorem ds. Lotnictwa Departamentu Lotnictwa Miami-Dade list intencyjny w sprawie rozwoju transportu lotniczego pomiędzy Stanami Zjednoczonymi – lotniskiem w Miami i lotniskiem Rzeszów-Jasionka, w zakresie zwiększenia przepływów cargo.

Świadkiem podpisania listu intencyjnego był Marszałek Województwa.

Pobył Marszałka Województwa w Miami wraz z Kierownikiem Oddziału Współpracy Międzynarodowej Katarzyną Stachowicz w dniach od 5 do 9 listopada 2013 r. związany był także z udziałem w międzynarodowej wystawie i kongresie dotyczącym lotniczego transportu towarowego i frachtu morskiego, zorganizowanych przez Polsko-Amerykańską Izbę Handlową. Koszt wyjazdu 2 osób do Miami wyniósł 17.045,51 zł.

W sprawozdaniu z wyjazdu sporządzonym w dniu 7.01.2014 r. przez Kierownika Oddziału Współpracy Międzynarodowej wymieniono m.in. osiągnięte cele wyjazdu, w tym:

- podpisanie deklaracji pomiędzy lotniskami,
- zwiedzanie targów dotyczących transportu cargo,
- spotkanie techniczne z pracownikami lotniska Miami,
- zwiedzanie infrastruktury lotniska Miami, strefy bezcłowej, portu lotniczego,
- spotkanie robocze z władzami portu lotniczego,
- rozmowy robocze z przedstawicielami Polsko-Amerykańskiej Izby Handlowej,
- spotkanie z Konsul Honorową RP w Miami i władzami miasta Doral.

(dowód: akta kontroli str.240-275)

Po podpisaniu ww. listu intencyjnego, przedstawiciele Urzędu dwukrotnie wyjeżdżali do Miami. Pierwszy pobyt (2-osobowej delegacji) odbył się w dniach 29.01-2.02.2014 r., natomiast drugi pobyt (5-osobowej delegacji) odbył się w dniach 1-6.06.2014 r. Łączny koszt tych wyjazdów wyniósł 59.560,58 zł.

Celem pobytu w dniach 29.01-2.02.2014 r. było m.in. przygotowanie konferencji Camacol, organizowanej przez izby handlowe działające na terenie Florydy. W trakcie tego pobytu prowadzono rozmowy z władzami Polsko-Amerykańskiej Izby

Handlowej w Miami, Ambasadorem RP w Waszyngtonie i Szefem Wydziału Inwestycji i Handlu Ambasady RP, a także z władzami Międzynarodowego Lotniska Miami w sprawie planowanych połączeń lotniczych.

Celem pobytu w dniach 1-6.06.2014 r. był m.in. udział w 35 Hemisferycznym Kongresie Camacol, spotkania robocze z przedstawicielami lotniska w Miami oraz Hrabstwa Miami-Dade.

(dowód: akta kontroli str.276-305)

Marszałek Województwa wyjaśnił, że konsekwencją podpisanego przez władze lotnisk w Rzeszowie i Miami listu intencyjnego był szereg działań wspierających dla inicjatywy uruchomienia połączenia lotniczego cargo, podjętych przez władze województwa. Jednym z pierwszych kroków, podjętych w kierunku pobudzenia wzajemnych podkarpacko-amerykańskich relacji handlowych, był kontakt z Izbą Handlową Camacol z Florydy, skupiającą 22 izby narodowe z krajów Ameryki Łacińskiej. Wizyta w lutym 2014 r. miała na celu zainicjowanie wzajemnych kontaktów. Kontakt z Izbą był wspierany przez Ambasadora RP w USA oraz dyrektora Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w USA. Podczas tej wizyty zdecydowano, iż najlepszą formą pobudzania wzajemnych relacji będzie obecność przedstawicieli podkarpackich firm na organizowanych rokrocznie w czerwcu Targach Camacol. Wizyta z czerwca 2014 r. to obecność na 35 edycji Konferencji i Targów Camacol, na których Województwo Podkarpackie prezentowało swój potencjał eksportowo-inwestycyjny. Na zorganizowanym stoisku przedstawiciele kluczowych branż podkarpackiej gospodarki prowadzili liczne spotkania z biznesem amerykańskim, w szczególności z krajów Ameryki Łacińskiej.

Marszałek Województwa wyjaśnił, że delegacja do Miami składająca się z pracowników Urzędu działała w interesie województwa. Województwo Podkarpackie nie realizuje konkretnych elementów Listu intencyjnego, niemniej wykorzystując posiadane instrumenty i środki tworzy przyjazny klimat do rozwoju lotniska, w tym wzajemnych polsko-amerykańskich możliwości biznesowych. Oprócz aktywności, związanej z promocją Podkarpacia na Targach Camacol, władze województwa nie uczestniczyły w późniejszym czasie w innych tego typu wizytach w Hrabstwie Miami-Dade. Podejmowano natomiast na przestrzeni lat 2014-2015 - 12 działań wspierających Port Lotniczy w uruchomieniu transatlantyckiego połączenia cargo, w szczególności:

- organizacja Polsko-Amerykańskiej Konferencji Gospodarczej *Podkarpackie Bramą do Europy Środkowo-Wschodniej* (3.10.2014 r.),
- organizacja Konferencji Logistycznej *Podkarpackie Bramą do Europy Środkowo-Wschodniej* w ramach Expo Doliny Lotniczej (6.05.2014 r.),
- organizacja oficjalnej wizyty władz Izby Handlowej Ameryki Łacińskiej Camacol na podkarpaciu, podpisanie Listu Intencyjnego o Współpracy (październik 2014 r.),
- organizacja wizyty amerykańskiego przewoźnika na podkarpaciu oraz spotkań z kluczowymi firmami eksportowymi, w tym organizacja spotkań z władzami lotniska (19-21.01.2015 r.),
- organizacja udziału województwa i Portu Lotniczego w Międzynarodowych Targach Air Cargo Monachium – własne stoisko województwa udostępnione przedstawicielom Portu Lotniczego oraz zaaranżowanie rozmów z przedstawicielami portów i przewoźników lotniczych (5-8.05.2015 r.).

(dowód: akta kontroli str.306-315)

8.

W dniu 3.10.2014 r. Marszałek Województwa zorganizował Polsko-Amerykańską Konferencję Gospodarczą *Podkarpackie Bramą do Europy Środkowo-Wschodniej*.

Uczestnikami tej konferencji byli m.in.: Przewodniczący Komisji Miasta Miami, Przewodniczący Kongresu Hemisferycznego Stowarzyszenia Izb Handlowych Ameryki Łacińskiej w USA Camacol, Wojewoda Podkarpacki, Prezydent Miasta Rzeszowa, Konsul Generalny RP w Nowym Jorku, Wiceprezes Camacol, przedstawiciel Polsko-Amerykańskiej Izby Handlowej Florydy i Obu Ameryk.

(dowód: akta kontroli str.316-333)

Marszałek Województwa wyjaśnił, że głównym celem tej konferencji było stworzenie podmiotom gospodarczym z Podkarpacia, w tym w głównej mierze Portowi Lotniczemu Rzeszów-Jasionka, płaszczyzny do nawiązania licznych kontaktów z partnerami amerykańskimi, tj. m.in. z izbami dwunarodowymi działającymi w USA i Kanadzie, ekspertami ruchu cargo z Polski i USA. Podmioty gospodarcze z Podkarpacia, w tym firmy z Doliny Lotniczej, miały także możliwość wspólnego przedyskutowania inicjatywy transatlantyckich połączeń cargo z Rzeszowa.

Marszałek Województwa wyjaśnił również, że Województwo Podkarpackie w ramach prac nad realizacją projektu pn. Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej, w dniu 8.01.2016 r. podpisało z samorządami lokalnymi List intencyjny. Do realizacji projektu zaproszono gminy miejskie i wiejskie zlokalizowane wzdłuż 3 linii kolejowych: Dębica-Rzeszów-Przeworsk, Kolbuszowa-Rzeszów, Rzeszów-Jasło. List intencyjny wstępnie określa podział kompetencji pomiędzy Województwo Podkarpackie, a gminy. Rozpoczęcie inwestycji uzależnione będzie od otrzymania dofinansowania unijnego, w ramach środków POiŚ na lata 2014-2020. Projekt zakłada m.in. budowę linii kolejowej do Portu Lotniczego wraz z obiektami do podstawowej obsługi pasażerskiej, umożliwiającej prowadzenie ruchu pasażerskiego i towarowego do Portu Lotniczego.

(dowód: akta kontroli str.336-338)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Województwo Podkarpackie podejmuje właściwe działania organizacyjne i finansowe, wspierające rozwój Portu Lotniczego i wzrost jego potencjału.

W latach 2008-2015 kapitał zakładowy Spółki zwiększono 10-krotnie, część z tych środków została wydatkowana na poprawę bezpieczeństwa osób i towarów na lotnisku. Spółka, przy współpracy z Samorządem Województwa, uzyskała również znaczne środki z programów unijnych na modernizację i rozbudowę infrastruktury lotniskowej.

Województwo Podkarpackie, co zasługuje na szczególne podkreślenie, podejmuje szereg inicjatyw wspierających i promujących Port Lotniczy, umożliwiających nawiązywanie kontaktów z partnerami zagranicznymi, przyczyniając się w ten sposób do lepszego wykorzystania potencjału tego Portu.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Rzeszów, dnia

2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

Kontroler
Kazimierz Stodolak
Doradca ekonomiczny

.....
Podpis

.....
podpis

Kontroler
Sławomir Kochman
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis